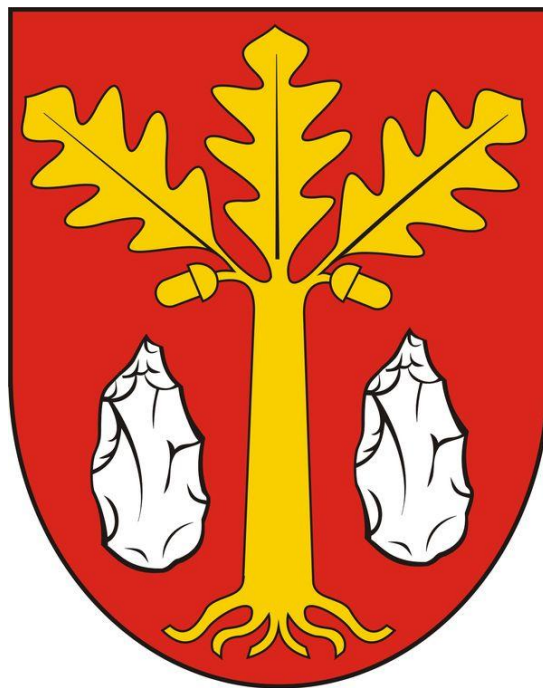

Załącznik nr 1
do uchwały nr XVI/7/2008
Rady Gminy Bodzechów
z dnia 08 lutego 2008 r.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY BODZECHÓW NA LATA 2007 – 2013

Ostrowiec Św. 2007

1 CEL I ZAKRES OPRACOWANIA

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie planu rozwoju lokalnego Gminy Bodzechów warunkującego jej rozwój w latach 2007 – 2013 na kolejny okres programowania Unii Europejskiej. Przedstawienie, scharakteryzowanie danych i zjawisk, które znalazły się w opracowaniu pozwoli na określenie czynników mających wpływ na rozwój gminy. Niniejsze opracowanie dostarczy również podstawowych informacji o Gminie Bodzechów, zarówno potencjalnym inwestorom, jak i innym osobom zainteresowanym tą tematyką.

2. PREZENTACJA GMINY BODZECHÓW

Gmina Bodzechów okala, z wyjątkiem północno – zachodniej części miasto Ostrowiec Świętokrzyski i graniczy z gminami: Kunów, Siemno, Bałtów, Ćmielów, Sadowie i Waśniów. Siedziba Urzędu Gminy znajduje się w Ostrowcu Świętokrzyskim.

Zgodnie z podziałem fizyczno - geograficznym Polski (J. Kondracki 1994r.) gmina Bodzechów położona jest w makroregionie Wyżyny Kieleckiej w obrębie mezoregionów: Wyżyna Sandomierska (zwana również Wyżyną Opatowską) i Pogórze Łżeckie, rozdzielonych pradoliną rzeki Kamiennej.

Dolina rzeki Kamiennej wraz z przylegającymi do niej kompleksami leśnymi „Puszczy Łżeckiej” tworzy ponadregionalny ciąg ekologiczny, który łączy i wspomaga największy w kraju korytarz ekologiczny rzeki Wisły.

Cała gmina leży w obrębie Obszaru Chronionego Krajobrazu rzeki Kamiennej.

Na terenie gminy istnieją obszary i obiekty podlegające ochronie prawnej (Rezerwat przyrody „Lisiny Bodzechowskie”, Rezerwat Archeologiczno - Przyrodniczy „Krzemionki Opatowskie” - planowany do wpisania na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, pomniki przyrody w Szewnie i Lipniku, Obszar chronionego krajobrazu rzeki Kamiennej).

Oprócz istniejących już obszarów chronionych, na terenie gminy znajduje się wiele wartościowych obiektów godnych ochrony takich jak: (planowany rezerwat w Gromadzicach, "warpie" - pozostałości po dawnym górnictwie rud żelaza, stanowiska geologiczne w rejonie tzw. Wąwozu Zagaje, czy wskazane w "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania ..." zespoły przyrodniczo krajobrazowe: "Mychów - Jędrzejowice", "Chmielów", "Dolina Kamionki", "Moczydło" i inne.

Cały teren gminy leży w dorzeczu rzeki Wisły.

Przez teren gminy przepływa 5 rzek: Kamienna, Modła, Szewnianka (Kamionka), Jędrzejówka i Ćmielówka. Ogólna powierzchnia wód płynących przez teren gminy wynosi 160 ha.

Sieć rzeczna na tym terenie jest nierównomierna.

Gęsty drożny system rozwinięty jest na południe od doliny rzeki Kamiennej, gdzie dominującą rolę spełnia rzeka Szewnianka (Kamionka) nawadniająca centralną część gminy.

Na północ od doliny Kamiennej w zasadzie nie obserwuje się sieci rzecznej.

Występują tylko pojedyncze, niewielkie podmokłe dolinki o charakterze erozyjno - denudacyjnym.

Kamienna w obrębie gminy prowadzi wody III klasy czystości lub poza klasowe.

Szewnianka przy ujściu do Kamiennej (punkt kontrolno – pomiarowy) jest pozaklasowa.

Geologicznie teren gminy obejmuje trzon paleozoiczny Gór Świętokrzyskich i ich mezozoiczne obrzeżenie.

Generalnie starsze podłoże pokryte jest utworami czwartorzędowymi akumulacji lodowcowej (piaski, żwiry, gliny, ropy, pyły) i akumulacji rzecznej (mady i piaski rzeczne).

Pod względem hydrogeologicznym rejon gminy Bodzechów należy do Regionu Świętokrzyskiego.

Północno wschodnia część gminy leży na Głównym Zbiorniku Wód Podziemnych GZWP 420 Wierzbica - Ostrowiec.

Pozostała część gminy leży na Użytkowym Zbiorniku Wód Podziemnych - UZWP.

Na terenie gminy woda eksploatowana jest w ujęciach: Szewna, Miłków, Jędrzejów, Mirkowice, Broniszowice, Magonie.

Gmina zajmuje powierzchnię **12228 ha**.

W skład gminy Bodzechów wchodzi **27 sołectw** (Bodzechów,

Broniszowice, Chmielów, Denkówek, Goździelin, Gromadzice, Jędrzejowice, Jędrzejów, Kosowice, Magonie, Miłków, Mirkowice, Mychów, Mychów Kolonia, Nowa Dębowa Wola, Podszkodzie, Przyborów, Romanów, Sarnówek Duży, Sarnówek Mały, Stara Dębowa Wola, Sudół, Szewna, Swarszowice, Szyby, Świrna i Wólka Bodzechowska).

Z powierzchni **12228 ha** (stan na 01.12.2007 r):

- ca' 7622 ha stanowią użytki rolne:
  - grunty orne ca' 6637 ha (w tym: klas I-III 3881 ha, klas IV-VI 2753 ha)
  - sady ca' 250 ha,
  - trwałe użytki zielone ca' 735 ha

- ca' 3457 ha stanowią lasy (w tym lasy ochronne - 1926 ha, lasy prywatne 1000 ha),
- ca' 1076 ha to pozostałe tereny

INFRASTRUKTURA

Gmina Bodzechów posiada dobrze rozwiniętą sieć infrastruktury. W ostatnich latach znacznie poprawiła się jakość dróg gminnych. Obecnie niemal wszystkie drogi są utwardzone. W razie potrzeb społecznych tworzone są nowe odcinki dróg. Na bieżąco wykonywane są remonty. Dla poprawy bezpieczeństwa przy większych drogach każdego roku powstają chodniki.

Szkielet układu drogowego gminy stanowią drogi:

Lp.	rodzaj drogi	długość ogółem w km	w tym utwardzone w km
1.	drogi krajowe	5	5
2.	drogi wojewódzkie	17,85	17,85
3.	drogi powiatowe	61	58,5
4.	drogi gminne	116	116

Komunikacja PKS - główne kierunki komunikacyjne prowadzące z gminy Bodzechów skierowane są na: Kielce, Lublin, Radom, Rzeszów, Skarżysko

Komunikacja PKP - główne kierunki to: Skarżysko, Sandomierz

Znajduje się 1 stacja paliw w Denkówku, 5 cmentarzy (Bodzechów, Mychów, Szewna, Sarnówek, Chmielów).

Telekomunikacja

Na terenie gminy działa dwóch operatorów sieci telefonicznej stacjonarnej: TP SA oraz Netia SA. Ponadto gmina pokryta jest zasięgiem nadajników telefonii komórkowej operatorów działających na terenie naszego kraju. Na terenie gminy zlokalizowano 4 stacje bazowe telefonii komórkowej w **Chmielowie, Denkówku, Gromadzicach i Kosowicach.**

Zaopatrzenie gminy w gaz

Sieć na obecną chwilę ma długość 91,7 km. Gazociąg obejmuje 10 sołectw znajdujących się w południowo – zachodniej części gminy: Bodzechów, Goździelin, Denkówek, Jędrzejów, Miłków, Szewna, Podszkodzie, Świrna, Jędrzejowice, Chmielów.

Zaopatrzenie w wodę

Długość sieci wodociągowej (172,1 km) w pełni zaspokaja potrzeby mieszkańców. Na terenie gminy zlokalizowane są 4 stacje uzdatniania wody oraz 6 ujęć wody. Liczba przyłączy prowadzących do budynków: długość przyłączy - 81,2 km (liczba budynków dołączonych do sieci 3277)

Liczba użytkowników i dynamika przyłążeń:

Sieć:	Liczba użytkowników i długość sieci na koniec 1990 r.	Liczba użytkowników i długość sieci na koniec 2005 r.:
Wodociągowa	Przyłączy 1870, mieszk. - 6382	Przyłączy 3277, mieszk -12828

	94,5 km	183,8 km
Gazowa	-	884 91,73 km
Elektryczna	Brak danych	W pełni zelektryzowana
Telefoniczna stacjonarna	Brak danych	2895 użytkowników

Na terenie gminy działają dwie małe oczyszczalnie ścieków:

- w Bodzechowie typu "Sebiofikon" o przepustowości 12,6 m³/d - własność Gminy Bodzechów,
- w Sudole mechaniczno - biologiczna o przepustowości 18 m³/d - własność Skarbu Państwa.

Teren gminy został uzbrojony w sieć wodociagową, obejmującą wszystkie sołectwa.

Na terenie gminy czynne są następujące ujęcia i stacje uzdatniania wody:

- stacja uzdatniania wody we wsi Miłków – 1 studnia głębinowa w Miłkowie o wydajności 12 m³/h oraz studnię głębinową w Jędrzejowie o wydajności 38m³/h
- stację uzdatniania wody we wsi Magonie – 2 studnie głębinowe o łącznej wydajności 9,5 m³/h
- stację uzdatniania wody we wsi Szewna – 3 studnie głębinowe o łącznej wydajności 40 m³/h
- stację uzdatniania wody we wsi Mirkowice – 1 studnia głębinowa w Mirkowicach o wydajności 10,5 m³/h oraz studnię głębinową w Broniszowicach o wydajności 26 m³/h

Zaopatrzenie gminy w wodę odbywa się również z ujęć wodnych dla miasta Ostrowca Św. Z ujęć miejskich zaopatrywane jest w wodę 6 wsi. Są to:

Sarnówek Mały, Sarnówek Duży, Nowa Dębowa Wola, Stara Dębowa Wola, Wólka Bodzechowska, Przyborów.

Sołectwo Chmielów zaopatrywane jest w wodę z ujęcia we wsi Boksycka gmina Kunów, wybudowanego przy udziale środków finansowych gminy Bodzechów.

Z przedstawionych danych wynika, że gmina w pełni pokrywa potrzeby mieszkańców w wodę.

Szacuje się, że na terenie gminy około 200 gospodarstw nie jest podłączonych do sieci wodociagowej. W chwili obecnej 30 gospodarstw ubiegają się o podłączenie do sieci. Należy stwierdzić, że istnieje potrzeba modernizacji istniejącej sieci wodociagowej, ujęć wodnych oraz przepompowni wody.

W 2006r. wybudowano 7,6 km sieci kanalizacyjnej w m. Bodzechów, Goździelin, Denków. 54 wody zostało włączonych do kanalizacji sanitarnej.

Wybudowano 3 przepompownie ścieków.

Na ogólną liczbę gospodarstw domowych 3586 (dane na podstawie "Studium potencjału gospodarczego gminy Bodzechów") jedynie 2000 korzysta ze zbiorników bezodpływowych (szamb).

Planowana jest rozbudowa sieci kanalizacyjnej o miejscowości: Bodzechów, Goździelin, Denków, Szewna, Świrna, Chmielów, Jędrzejów, Miłków, Jędrzejowice.

Gmina jest udziałowcem składowiska odpadów komunalnych na Janiku.

Generalnie nie sortowane odpady komunalne wywożone są na składowisko „Janik”, a nieczystości płynne wywożone do oczyszczalni w Ostrowcu Świętokrzyskim. Jednocześnie przez Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Bodzechowie z siedzibą w Szewnie prowadzona jest selektywna zbiórka nieczystości. Mieszkańcy gminy otrzymują bezpłatnie worki, na różne rodzaje śmieci (plastik, szkło kolorowe, szkło białe, papier) i są one odbierane przez pracowników GZGK.

Na terenie gminy (Rezerwat Archeologiczno - Przyrodniczy „Krzemionki Opatowskie”) znajduje się składowisko odpadów przemysłowych z Huty Ostrowiec (przeznaczone do likwidacji).

W skali powiatu gmina Bodzechów lokuje się na drugim miejscu, po Ostrowcu Świętokrzyskim, pod względem zajmowanej powierzchni i liczby ludności.

Wg stanu na 31.12.2007 liczba ludności wynosiła 13 743.

Struktura wiekowa ludności charakteryzuje się wysokim udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym i przedprodukcyjnym przewyższając wskaźnik powiatowy, wojewódzki i krajowy.

Na terenie gminy znajduje się:

2 przedszkola, 6 szkół podstawowych i 2 gimnazja, do których uczęszcza około 1600 uczniów.

W gminie funkcjonują 2 ośrodki zdrowia, po jednym w Bodzechowie i Szewnie oraz punkt lekarski w Sarnówku.

Według danych zaczerpniętych z Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowcu Św. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w gminie w listopadzie 2007 r. wynosiła 1085 osób, z czego 641 kobiet.

W gminie Bodzechów przypada 95 osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców.

W stosunku do lat poprzednich obserwuje się spadek liczby bezrobotnych. Należy podkreślić jednak, że liczba osób bezrobotnych może być mniejsza, gdyż po otwarciu rynków pracy w Unii Europejskiej wiele osób zdecydowało się na czasowe podjęcie pracy tamże. Można wywnioskować to na podstawie informacji uzyskiwanych od przedsiębiorców, którzy mają problemy z pozyskaniem pracowników do swoich firm.

W ostatnich latach wzrosła liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON, co jest zjawiskiem pozytywnym i dającym nadzieję na dalszy harmonijny rozwój gminy i zmniejszenie bezrobocia.

Do większych zakładów produkcyjnych działających na terenie gminy należą:

PPH „OLDKRAM” Zakład Pracy Chronionej w Bodzechowie, który powstał na bazie zlikwidowanej „Papierni” ,

Kombinat szklarniowy w Sudole o powierzchni 6 ha,

PPUH „BROLAM” sp. z o.o. w Bodzechowie

Indywidualne Gospodarstwo Rolne w Bodzechowie – powstałe na bazie byłego PGR (powierzchnia 230 ha).

IZOTERM zakład zajmujący się produkcją styropianu

TBM SNACKS zakład zajmujący się produkcją artykułów spożywczych

JANDAR fabryka mebli

Gmina Bodzechów ma charakter gminy podmiejskiej.

Głównymi funkcjami jakie powinna spełniać gmina to:

- funkcja administracyjna,
- funkcja usługowa,
- funkcja mieszkalna,
- funkcja rekreacyjno - wypoczynkowa,
- funkcja rolnicza.

W związku z walorami przyrodniczymi gminy, licznymi obiektami zabytkowymi, znacznym procentem gleb wysokich klas bonitacyjnych i brakiem przemysłu gmina winna rozwijać się w kierunku turystyki i rekreacji, agroturystyki i rolnictwa ekologicznego.

Obiekty wpisane do rejestru zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków:

- Bodzechów: zespół dworski
- Szewna: zespół kościoła parafialnego p.w. św. Mikołaja
- Szwarszowice: wiatrak holender
- Mychów - kościół par. p.w. św. Barbary
- Szwarszowice - wiatrak holenderski (nr rej. 563 z dnia 27.08.1970 r.)

Obiekty te wymagają prac konserwatorskich.

Gmina posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną, w szczególności zaopatrzenie w wodę, gaz ziemny, telefony, energię elektryczną. Znacznie gorzej wygląda sytuacja jeżeli chodzi o kanalizację. W najbliższych latach planowane jest rozwinięcie tego czynnika. Gmina Bodzechów ma charakter podmiejski. W związku z tym część zadań i funkcji uzależnionych będzie od miasta Ostrowca Św., gdyż rozwój miasta będzie miał bezpośredni wpływ na rozwój gminy.

Podstawowym zadaniem gminy jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, którą tworzy ogół jej mieszkańców. W związku z tym ustalono główne kierunki rozwoju według następujących zasad:

- zasady zrównoważonego rozwoju – w myśl której proces budowania rozwoju gminy nie może ograniczać się tylko do strefy ekonomicznej. Należy zachować potrzebę równowagi między celami gospodarczymi a celami społecznymi i ekologicznymi.
- wielofunkcyjny rozwój terenów wiejskich – polega na zróżnicowaniu funkcji terenów wiejskich. Rozwój wielofunkcyjny pozwoli na umiejętne wkomponowanie nowych funkcji pozarolniczych takich jak np. rozbudowa funkcji usługowej.

- aktywizacja społeczności lokalnej – pobudzenie aktywności i odbudowa więzi społecznych powinny być elementem napędzającym rozwój ekonomiczny i społeczny gminy.

Analiza SWOT

POŁOŻENIE GMINY	
Mocne strony gminy	Słabe strony gminy
<ul style="list-style-type: none"> - Położenie gminy w sąsiedztwie dużego ośrodka miejskiego i przemysłowego jakim jest Ostrowiec Św. - Dobre połączenie komunikacyjne gminy z innymi ośrodkami - Występowanie wielu zabytków historycznych i rezerwatów przyrody 	<ul style="list-style-type: none"> - występowanie słabych gleb w północno – wschodniej części gminy
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - Korzystanie z programów pomocowych Unii Europejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> - brak skutecznej polityki regionalnej aktywizującej rejon o dużych zasobach przemysłu ciężkiego
SFERA SPOŁECZNA	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - Dodatnie saldo migracji - Stały wzrost zatrudnienia w sektorze prywatnym - Dostateczna ilość placówek oświatowych - Dobry stan podstawowej opieki zdrowotnej oraz dobry dostęp do leczenia specjalistycznego - Aktywna działalność Ochotniczych Straży Pożarnych 	<ul style="list-style-type: none"> - wysoki udział w strukturze wiekowej ludności w wieku poprodukcyjnym - bardzo niski przyrost naturalny ludności - niski wskaźnik zawieranych małżeństw - wysoki wskaźnik bezrobocia
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - systematyczne polepszanie usług oświatowych - wprowadzenie reformy służby zdrowia - prywatyzacja gminnych zasobów mieszkalnych 	<ul style="list-style-type: none"> - patologiczne skutki długofalowego bezrobocia - mało skuteczne formy walki z bezrobociem starostwa powiatowego na terenie gminy
BUDŻET GMINY	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - Systematycznie wzrastające wydatki inwestycyjne - Gmina nie jest zadłużona 	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszający się udział dochodów własnych w dochodach gminy - niższe niż średnio w gminach dochody i wydatki na 1 mieszkańca
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - Możliwości pozyskiwania środków 	<ul style="list-style-type: none"> - częste zmiany w przepisach podatkowych

finansowych z różnych źródeł krajowych - Możliwości korzystania z środków Unii Europejskiej	- zmniejszające się dotacje i subwencje na zadania zlecone
--	--

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	
Mocne strony gminy	Słabe strony gminy
<ul style="list-style-type: none"> - wszystkie sołectwa są uzbrojone w sieć wodociągową, pokrywającą w pełni potrzeby mieszkańców w wodę - gmina posiada koncepcję budowy kanalizacji - wysoki stopień telefonizacji - gmina posiada program gazyfikacji, który systematycznie realizuje 	<ul style="list-style-type: none"> - wciąż niedostateczny poziom skanalizowania gminy
Szanse	Zagrożenia
- możliwość korzystania z środków pomocowych Unii Europejskiej	- małe środki budżetowe na realizację kanalizacji na terenie całej gminy

ROLNICTWO	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - większość użytków rolnych jest w posiadaniu indywidualnych właścicieli - występowanie na znacznej powierzchni gleb kompleksu pszenno – buraczanego - dobre wyposażenie gospodarstw w maszyny rolnicze - pełne pokrycie potrzeb w wodę, energię elektryczną, gaz 	<ul style="list-style-type: none"> - mała powierzchnia gospodarstw rolnych - duże zróżnicowanie gleb - pofałdowanie terenu sprzyja erozji wodnej - starzenie się właścicieli gospodarstw - niski poziom wykształcenia użytkowników gospodarstw - brak budynków dostosowanych do specjalistycznej produkcji - zmniejszający się stan pogłowia zwierząt - wzrastająca ilość ugorów
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie dużych gospodarstw, specjalizacja produkcji - istnienie Rejonowego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Ostrowcu Św. - bliskość OSM w Ostrowcu Św. - integracja z UE - rozwój rolnictwa ekologicznego, agroturystyki - uczestnictwo w programie LEADER, który 	<ul style="list-style-type: none"> - opór rolników przed komasacją gruntów - kłopoty ze zbytem plonów - Spadek opłacalności produkcji - Powolny proces restrukturyzacji i prywatyzacji cukrownictwa i mleczarstwa - Dominacja postaw zachowawczych wśród rolników i mieszkańców wsi

ma na celu aktywizację mieszkańców terenów wiejskich	
--	--

HANDEL, USŁUGI I ZAKŁADY PRODUKCYJNE	
--------------------------------------	--

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - Przewaga sektora prywatnego nad publicznym - Powstanie Centrum Kształcenia Praktycznego - Szybki rozwój sfery usług oraz sfery produkcyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> - nierównomierne rozmieszczenie podmiotów gospodarczych na terenie gminy - niedostateczna ilość podmiotów gospodarczych zajmujących się organizacją wypoczynku sobotnio – niedzielnego i agroturystyką
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - dostateczne zasoby siły roboczej 	<ul style="list-style-type: none"> - możliwość eliminacji z rynku małych podmiotów gospodarczych

TURYSTYKA	
-----------	--

Mocne strony gminy	Słabe strony gminy
<ul style="list-style-type: none"> - występowanie na terenie gminy rezerwatów „Krzemionki” i „Lisiny Bodzechowskie” - występowanie na terenie gminy wielu zabytków - Występowanie na terenie gminy wielu ciekawych obiektów turystycznych - Przynależność do Lokalnej Grupy Działania „Krzemienny Krąg” 	<ul style="list-style-type: none"> - słabe zagospodarowanie terenów atrakcyjnych turystycznie - brak ośrodka informacji turystycznej - niedostateczna baza turystyczna i agroturystyczna
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - promocja walorów turystycznych gminy - możliwość korzystania z środków UE na rozwój agroturystyki - uczestnictwo w programie LEADER, który ma na celu aktywizację mieszkańców terenów wiejskich również poprzez działania związane z agroturystyką 	<ul style="list-style-type: none"> - niedocenywanie walorów turystycznych, krajobrazowych i kulturowych regionu

OCHRONA ŚRODOWISKA	
--------------------	--

Mocne strony gminy	Słabe strony gminy
<ul style="list-style-type: none"> - postępujący proces gazyfikacji wpływa na zmniejszenie niskich emisji pyłów i gazów - brak zagrożenia dla wód podziemnych - możliwość składowania odpadów na wysypisku „Janik” - Duże zasoby kopalin jak piasek czy pospółka 	<ul style="list-style-type: none"> - znaczne zanieczyszczenie rzeki Szewnianki - niska jakość wody w studniach przydomowych - niski stopień kanalizacji

- Wysoki stopień lesistości - Występowanie obszarów chronionych	
Szanse	Zagrożenia
- Możliwość korzystania z FOŚ - Możliwość korzystania z funduszy UE - Systematyczne zwiększanie lesistości	- powolny proces budowania oczyszczalni i kanalizacji na terenach wiejskich - degradacja środowiska poprzez rabunkową gospodarkę leśną oraz kopalinami

3. ZADANIA POLEGAJĄCE NA POPRAWIE SYTUACJI NA DANYM OBSZARZE.

Gmina Bodzechów wytyczyła sobie trzy główne kierunki rozwoju w sferze społecznej, rolnictwie i infrastrukturze technicznej.

SFERA SPOŁECZNA

W zakresie sfery społecznej bardzo ważnym elementem jest stałe pobudzanie aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców gminy. Sukces w realizacji założonych celów zależy będzie w dużej mierze od postawy społeczności lokalnych oraz od ich współdziałania. Do najważniejszych działań podejmowanych w sferze społecznej należy opracowanie programu, związanego z problematyką tworzenia organizacji społecznych i gospodarczych, zakładania własnych przedsiębiorstw, organizacji turystyki i agroturystyki oraz dostosowywanie kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy. Podejmowane będą również działania na rzecz kultury, sportu i rekreacji. Jest to o tyle ważne, iż ochrona dziedzictwa kulturowego regionu z jednej strony zaspokaja potrzeby duchowe ludności gminy, a z drugiej ma znaczny wpływ na atrakcyjność gminy, co jest niezwykle istotne przy np. rozwoju funkcji turystycznych i agroturystycznych gminy Bodzechów. Drugim kierunkiem działań w sferze społecznej jest tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości. Działanie to będzie znacznym czynnikiem decydującym dla zmiany struktury społeczno-zawodowej ludności wiejskiej. Stworzenie dodatkowych miejsc pracy poza rolnictwem jest szczególnym dążeniem władz gminy Bodzechów. Dla rozwoju przedsiębiorczości kluczowe znaczenie będzie miało także zintensyfikowanie działań promocyjnych dla przyciągnięcia kapitału zewnętrznego, uruchomienie systemu ulg i zwolnień dla potencjalnych inwestorów, przygotowanie terenów inwestycyjnych oraz prowadzenie różnych form kształcenia w zakresie przedsiębiorczości. Sfera społeczna obejmuje także poprawę bezpieczeństwa i ochronę zdrowia. W tym zakresie działania skierowane na usprawnienie funkcjonowania opieki zdrowotnej będą koncentrowały się na zapewnianiu wysokiej jakości usług medycznych oraz zapewnieniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa przed patologiami społecznymi oraz bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.

OŚWIATA

Na terenie Gminy Bodzechów funkcjonuje 2 przedszkola, 6 szkół podstawowych i 2 gimnazja. Łącznie nauczaniem przedszkolnym objętych jest 70 dzieci, w szkołach podstawowych uczy się 141 – klasy „0”, 852 klasy od I do VI oraz 553 uczniów uczęszcza do gimnazjów. Liczba ta rokrocznie ulega zwiększeniu. Obrazuje to poniższa tabela:

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba uczniów wg roczników		
		2004/005	2005/06	2006/07
1	Zespół Szkół Publicznych w Szewnie	236	253	288
2	Zespół szkół Publicznych	91	85	88

	w Sarnówku			
3	Publiczna Szkoła Podstawowa w Bodzechowie	206	200	212
4	Publiczna Szkoła Podstawowa w Chmielowie	86	88	94
5	Publiczna Szkoła Podstawowa w Szwarszowicach	105	100	98
6	Publiczna Szkoła Podstawowa w Miłkowie	69	70	72
7	Publiczne Gimnazjum w Szewnie	353	356	357
8	Publiczne Gimnazjum W Bodzechowie	160	202	196

Gmina Bodzechów stale poszerza i inwestuje w polepszenie oferty edukacyjnej dla mieszkańców gminy Bodzechów. W ostatnich latach przeprowadzono trzy duże inwestycje budowlane mające na celu polepszenie bazy edukacyjnej. W Szewnie powstał budynek gimnazjum oraz pełnowymiarowa hala sportowa. W Bodzechowie oddano do użytku budynek gimnazjum. Stale poprawiana jest jakość i funkcjonalność sal lekcyjnych we wszystkich szkołach z terenu gminy. Oprócz bazy technicznej dbamy również o zwiększenie oferty edukacyjnej. Aby uczniowie nie mieli trudności w porozumiewaniu się na terytorium Unii Europejskiej do gimnazjów wprowadzony został dodatkowy język zachodni – niemiecki. Ponadto w szkołach podstawowych od 1 klasy wprowadzona została dodatkowa godzina zajęć z języka angielskiego. Gmina Bodzechów zapewnia uczniom kompleksowy dojazd do szkół. Usługi świadczą gimbusy, w których zawsze jeździ opiekun. Wszyscy uczniowie mają zapewniony transport do szkoły i ze szkoły. Stale dbamy o podwyższenie umiejętności kadry nauczycielskiej. Coraz więcej nauczycieli posiada stopień nauczyciela dyplomowanego. Przynosi to wymierne efekty w postaci bardzo dobrych wyników osiągniętych przez uczniów z terenu gminy.

Obrazuje to poniższa tabela:

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba nauczycieli i stopień awansu zawodowego		
		2004/05	2005/06	2006/07
1	Zespół Szkół Publicznych w Szewnie	26 (4 dypl., 17 mian., 3 kontr., 2 staż.)	29 (6 dypl., 15 mian., 5 kontr.)	31 (7 dypl., 10 mian., 5 kontr., 7 staż.)
2	Zespół szkół Publicznych w Sarnówku	15 (5 dypl., 9 mian., 1 kontr.)	15 (5 dypl., 9 mian., 1 kontr.)	15 (6 dypl., 9 mian.)
3	Publiczna Szkoła Podstawowa w Bodzechowie	26 (10 dypl., 10 mian., 3 kontr., 3 staż.)	28 (11 dypl., 11 mian., 3 kontr., 2 staż.)	26 (14 dypl., 8 mian., 2 kontr., 2 staż.)
4	Publiczna Szkoła Podstawowa w Chmielowie	13 (1 dypl., 9 mian., 3 kontr.)	17 (4 dypl., 8 mian., 4 kontr., 1 staż.)	17 (7 dypl., 5 mian., 3 kontr., 2 staż.)
5	Publiczna Szkoła Podstawowa w Szwarszowicach	14 (2 dypl., 9 mian., 2 kontr., 1 staż.)	15 (2 dypl., 8 mian., 3 kontr., 2 staż.)	16 (8 dypl., 3 mian., 3 kontr., 2 staż.)
6	Publiczna Szkoła Podstawowa w Miłkowie	14 (12 mian., 1 kontr., 1 staż.)	17 (2 dypl., 13 mian., 1 kontr., 1 staż.)	15 (4 dypl., 10 mian., 1 kontr., 1 staż.)
7	Publiczne Gimnazjum w Szewnie	21 (3 dypl., 16 mian., 1 kontr., 1 staż.)	25 (5 dypl., 14 mian., 5 kontr., 1 staż.)	29 (10 dypl., 10 mian., 7 kontr., 2 staż.)

8	Publiczne Gimnazjum w Bodzechowie	16 (3 dypl., 9 mian., 4 kontr.)	20 (5 dypl., 10 mian., 5 kontr.)	20 (10 dypl., 5 mian., 4 kontr., 1 straż)
---	-----------------------------------	---------------------------------	----------------------------------	---

Rokrocznie wielu uczniów z terenu gminy znajduje się wśród laureatów konkursów przedmiotowych (w szkołach podstawowych: humanistycznych oraz matematyczno – przyrodniczych; w gimnazjach: geograficznych, biologicznych, historycznych, fizycznych oraz językowych). W ostatnich dwóch latach laureatami konkursów i Olimpiad zostało ponad 20 uczniów z terenu gminy Bodzechów. Ponadto szkoły prowadzą zajęcia artystyczne, poetyckie i teatralne. Szkoła Podstawowa w Sarnówku otrzymała Nagrodę Kuratora Oświaty za działalność dydaktyczno – artystyczną szkoły. Szkoły z terenu gminy Bodzechów współpracują również z placówkami zagranicznymi. W maju ubiegłego roku na pięć dni do Bodzechowa przyjechali nauczyciele z Norwegii, Litwy, Włoch, Anglii i Finlandii, którzy w ramach projektu Comenius spotkają się na konferencji „Outdoor learning – healthy body, healthy mind”.

Placówki edukacyjne na terenie gminy są w pełni wyposażone w nowoczesny sprzęt edukacyjny. Każda szkoła posiada w pełni wyposażoną pracownię komputerową. Do wszystkich szkół zapewniony jest dostęp do Internetu. Fachowa kadra i bardzo dobra infrastruktura techniczna i edukacyjna sprawia, iż coraz więcej uczniów z pobliskiego Ostrowca Św. decyduje się na kontynuowanie nauki zarówno w szkołach podstawowych jak i w gimnazjach.

Jednak obecne warunki lokalowe nie pozwalają na przyjęcie wszystkich uczniów.

W Zespole Szkół Publicznych w Szewnie przedszkole funkcjonuje na małej sali gimnastycznej. Z tego względu zajęcia sportowe dla klas I-III odbywają się na korytarzu. Wykonanie dobudowy skrzydła do istniejącej szkoły podstawowej jest konieczne w celu polepszenia warunków nauczania. Łazienki, z których korzystają przedszkolaki nie są przystosowane do ich wieku. Mała ilość klas w budynku szkoły podstawowej sprawia, że dwie klasy zerowe zajmują pomieszczenia gimnazjum, które znajdują się nad halą sportową. Ogromnym problemem jest także brak stołówki spełniającej warunki unijne. Obecnie funkcjonująca jest zbyt mała i nie spełnia warunków HACCAP. Jeżeli warunki lokalowe stołówki nie ulegną zmianie zostanie ona zamknięta. Byłaby to sytuacja bardzo niekorzystna, ponieważ z obiadów korzysta 210 uczniów ze szkoły podstawowej, gimnazjum, a także dzieci biedne dla których obiad w szkole jest jedynym posiłkiem. Publiczna Szkoła Podstawowa w Szewnie wymaga również remontu dachu, wymiany okien oraz docieplenia budynku i wykonania elewacji.

Zespół Szkół Publicznych w Sarnówku, także boryka się z problemem związanym z brakiem odpowiedniej kuchni, stołówki i sali świetlicy. Budowa wspomnianych pomieszczeń pozwoliłaby na zaadoptowanie dotychczasowej sali świetlicy na bibliotekę i czytelnię wyposażoną w komputery z dostępem do Internetu. W celu zwiększenia higieny pracy ucznia i poprawy estetyki wnętrza niezbędna jest także kompleksowa modernizacja pomieszczeń sanitarnych i sal lekcyjnych – wykonanie wewnętrznych wymalowań ścian i sufitów, wymiana posadzek w salach lekcyjnych. Wymiana oświetlenia w całym budynku szkoły, pozwoliłaby na duże oszczędności energii elektrycznej, a termomodernizacja budynku przyniosłaby na oszczędności materiałów opałowych.

Budynek Publicznej Szkoły Podstawowej w Bodzechowie wymaga wymiany pokrycia dachowego. Konieczna jest tam również rozbudowa kuchni, przekwalifikowanie sali lekcyjnej na magazyn służący do przechowywania żywności, dobudowa pokoju dla intendenci oraz rozbudowa dolnego lewego skrzydła szkoły i stworzenie tam biblioteki szkolnej i multimedialnej. Budynek ten należy również docieplić od zewnątrz i wymienić centralne ogrzewanie.

Szkoła Podstawowa w Miłkowie wymaga: remontu dachu, wymiany centralnego ogrzewania na ogrzewanie gazowe.

W Publicznej Szkole Podstawowej w Chmielowie w celu polepszenia warunków do nauczania należy wykonać posadzki oraz przebudować sanitariaty. Konieczny jest także remont sali gimnastycznej oraz wymiana centralnego ogrzewania na ogrzewanie gazowe.

Remontu dachu, wymiany okien, docieplenia budynku, wykonania elewacji, wymiany centralnego ogrzewania na ogrzewanie gazowe wymaga Publiczna Szkoła Podstawowa w Szwarszowicach. Konieczna jest tu również budowa kuchni oraz stołówki. Obecnie funkcjonująca jest zbyt mała i nie spełnia wymagań HACCAP.

Oprócz sześciu szkół podstawowych na terenie Gminy Bodzechów znajduje się również dwa gimnazja, w których rokrocznie zwiększa się liczna uczniów. Gimnazja te cieszą się dużą popularnością ze względu na wysoki poziom nauczania. W związku z powyższym konieczna jest budowa hali sportowej przy Publicznym Gimnazjum w Bodzechowie, co również zapewni nowoczesne warunki mieszkańcom do uprawiania amatorskiego sportu.

W celu poprawy zdrowia i sprawności fizycznej dzieci młodzieży na terenie całej Gminy konieczna jest konserwacja nawierzchni boisk przy wszystkich obiektach szkolnych, wyposażenie ich w urządzenia sportowe, a także budowa boisk ze sztuczną nawierzchnią.

Kierunki:

- **dalsze polepszanie oferty edukacyjnych w szkołach gminy Bodzechów,**
- **stałe poprawianie warunków technicznych w placówkach edukacyjnych**
- **modernizację obiektów edukacyjnych**
- **podnoszenie kwalifikacji kadry nauczycielskiej**

W celu realizacji przyjętych kierunków, gmina opracowała kompleksowy projekt dotyczący modernizacji bazy oświatowej na terenie gminy w oparciu o środki finansowe ze Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego .

Projekt realizowany będzie w osi priorytetowej:

5. Wzrost jakości infrastruktury społecznej oraz inwestycje w dziedzictwo kulturowe , turystykę i sport .

5.2 Podniesienie jakości usług publicznych poprzez wspieranie placówek edukacyjnych.

Projekt dotyczy rozbudowy i modernizacji sieci szkół na terenie gminy Bodzechów. Modernizacją polegającą na wymianie stropów , posadzek, stolarki, wymianie instalacji wewnętrznych oraz robotach termomodernizacyjnych objęte są 4 szkoły w Szewnie , Bodzechowie, Miłkowie i Sarnówku. Powierzchnia zmodernizowanych szkół wyniesie 4393 m² i będzie z niej korzystać docelowo 1253 os. W ramach rozbudowy projektuje się wykonanie 12 obiektów dydaktycznych w tym : 8 pracowni , halę sportową z zapleczem przy P.G. w Bodzechowie o powierzchni 808,25 m², 2 wielofunkcyjne boiska o nawierzchni trawiastej i sztucznej oraz 3 obiekty infrastruktury społeczno-edukacyjnej bibliotekę z czytelnią o powierzchni 211,98 m² z której będzie korzystać 745 os. 2-wie stołówki z zapleczami kuchennymi o powierzchni użytkowej 311,33m² dla 843 os. wraz z infrastrukturą towarzyszącą .Przy szkołach podstawowych w miejscowości Szewna i Sarnówek powstanie 2 przedszkola o powierzchni 883,24 m² dla 110 dzieci.

Planuje się stosowanie nowoczesnych energooszczędnych technologii przy użyciu materiałów posiadających świadectwa dopuszczenia do stosowania w obiektach użyteczności publicznej. Dzięki temu projekt po zrealizowaniu spełni wymogi sanitarne i lokalowe w stosunku do obowiązujących przepisów prawa polskiego i unijnego. Zastosowanie dobrej jakości materiałów i nowoczesnych technologii wpłynie na znaczne obniżenie kosztów eksploatacji obiektów po zrealizowaniu.

Realizacja projektu objętego wnioskiem zapewni równy dostęp do edukacji dobrej jakości dzieciom i młodzieży z całej gminy Bodzechów. Uwzględniając zmiany demograficzne i związaną z nimi konieczność społeczno- ekonomicznej optymalizacji sieci szkolnej. Znaczej poprawie ulegnie stan techniczny szkół, ich wyposażenie w środki dydaktyczne oraz inne wyposażenie niezbędne do prowadzenia procesu dydaktycznego (w tym Internet, multimedia) Poprawa warunków nauki zaowocuje podniesieniem jakości edukacji i wzrostu konkurencyjności gminy. Powstaną obiekty socjalno bytowe stołówki, świetlice, biblioteki. Poprzez budowę przedszkoli udostępni się edukację przedszkolną. Rozbudowa bazy sportowej przy szkołach (hala sportowa ,boiska wielofunkcyjne będzie czynnikiem podnoszenia kondycji fizycznej młodzieży oraz przeciwdziałania negatywnym zjawiskom i patologiom społecznym. Projekt jest neutralny względem środowiska. Przeznaczenie i cel planowanej inwestycji jest zgodny z polityką równych szans w dostępności mieszkańców terenów wiejskich osób niepełnosprawnych do obiektów infrastruktury edukacyjnej i sportowej. Uwzględnia politykę równych szans na poszczególnych etapach wdrażania FS. Wiąże się to z zapobieganiem

przejawom dyskryminacji ze względu na wiek, płeć, pochodzenie i rasę. Inwestycja pozytywnie wpłynie na rozwój społeczeństwa informacyjnego poprzez utworzenie sal komputerowych z dostępem do Internetu.

Zakładana wartość całkowita i dofinansowania/Źródła finansowania projektu (PLN)

	Wartość	Procent
Zakładana wartość całkowita	12208818	100
Zakładany/a wartość/procent dofinansowania	9156613,50	75
Zakładany/a wartość/procent wkładu własnego	3052204,50	25
Inne źródła finansowania (podać jakie)	-	-

OPIEKA MEDYCZNA

Po analizie sytuacji organizacyjnej i finansowej SPZPOZ w Bodzechowie nie ulega wątpliwości, że konieczne są zmiany w strukturze i codziennym funkcjonowaniu placówki. Należy zapewnić jej płynność finansową oraz taką dostępność i jakość usług medycznych która będzie źródłem zadowolenia pacjentów.

Liczba pacjentów, która zadeklarowała chęć korzystania z opieki zakładu sięga niespełna 6900, przy liczbie mieszkańców gminy ok. 14000, co nawet przy uwzględnieniu, że część pacjentów z powodu lokalizacji miejsca zamieszkania (np. Magonie, Sudół) wybiera POZ w Ostrowcu Św. jest wielkością małą.

Konieczne jest przeprowadzenie rozsądnej restrukturyzacji placówki. Sugerowane jest przeprowadzenie następujących działań:

- komputeryzacja Ośrodków Zdrowia w Szewnie i Sarnówku mająca na celu m.in. śledzenie na bieżąco ewidencji pacjentów i wychwytywanie nie zapisanych w placówce. Często są to pacjenci nieświadomi tego, że trzeba dokonać zapisu, bądź nie dokonał się on w wyniku drobnych pomyłek w dokumentach przesyłanych do NFZ, lub w wyniku błędów w centrali NFZ.
- W celu zdobycia zaufania pacjentów oraz poprawienia zadowolenia z usług placówki należy zwiększyć liczbę wizyt domowych, stałego pogłębiania wiedzy personelu, uruchomienie w godzinach, gdy placówki są już zamknięte telefonu kontaktowego, by można było w ten sposób umówić np. wizytę domową, spotkanie w najbliższym Ośrodku Zdrowia, bądź udzielić porady przez telefon i umówić się na wizytę w dniu jutrzejszym.
- Wprowadzenie częściowej odpłatności za ponadnormatywne (nie wynikające z kontraktu z NFZ) zabiegi rehabilitacyjne.
- Uruchomienie poradni K
- Wnikliwa analiza wydatków
- Dostosowanie wielkości zatrudnienia w placówkach względem ilości pacjentów według przyjętych norm.

Wszystko to ma służyć temu, by placówka funkcjonowała w sposób sprawny, nowoczesny i co najważniejsze dobrze służąc pacjentom. Tak, by sytuacja finansowa była stabilna i nie utrudniała codziennego funkcjonowania placówki. Należy zastanowić się, czy zakład ma funkcjonować posiadając dotychczasową osobowość prawną (tj. Samodzielny Publiczny Zakład POZ), czy też zmienić jej formę na niepubliczną, dającą większą elastyczność finansową (m.in. kredyty, inwestycje). Podobne rozwiązanie z dobrym skutkiem przyjęło już wiele placówek z Ostrowca Św. i okolic.

Na terenie gminy istnieją 3 ośrodki zdrowia w Bodzechowie, Szewnie oraz w Sarnówku Dużym. Budynki te są własnością gminy. Największą grupą zadeklarowaną do POZ-u jest druga grupa wiekowa obejmująca mieszkańców w wieku 7 - 64 lat. Najczęściej leczonymi schorzeniami są choroby układu krążenia i serca, cukrzyca oraz choroby nowotworowe.

Zły styl życia, stres, brak pracy w dużej mierze są odpowiedzialne za przyczyny tych chorób.

Tabela schorzeń w poszczególnych latach:

Ośrodki Zdrowia sprawują również opiekę lekarsko-pielęgniacyjną nad dziećmi i młodzieżą w miejscu ich nauczania i wychowania. Opieką objętych jest 6 szkół podstawowych i 2 gimnazja.

Realizowane są obowiązkowe szczepienia ochronne.

Opieka medyczna w szkołach ma charakter zadaniowy tzn. realizowane są zadania zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Zdrowia.

Wykonywane są badania przesiewowe i bilansowe.

Z badań przesiewowych i bilansowych wynika że duży procent dzieci w klasach „0” - „3” szkoły podstawowej ma wady postawy.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy Bodzechów planuje z zakresu ochrony zdrowia przeprowadzenie następujących programów profilaktyki zdrowotnej:

I. Program profilaktyki próchniczej zębów dla wszystkich uczniów uczęszczających do 6 szkół podstawowych i 2 gimnazjów. Program ten powinien być realizowany przez najbliższe lata ze względu na duży procent próchnicy. U około 60% przebadanych dzieci stwierdza się próchnicę zębów.

II. Program profilaktyka chorób serca i układu krążenia.

Cele:

- **poprawa sytuacji finansowej służby zdrowia na terenie gminy**
- **poprawa jakości i dostępności usług medycznych**
- **podnoszenie kwalifikacji personelu medycznego**

KULTURA

W sferze społecznej nie można zapominać o tak istotnej kwestii jaką jest kultura.

Placówki kulturalne, w tym świetlice wiejskie

Na terenie gminy znajdują się dwie świetlice wiejskie w Bodzechowie, oraz w Magoniach. Ponadto w Szewnie oraz Bodzechowie funkcjonują dwie biblioteki gminne. W Bodzechowie zlokalizowana jest filia Muzeum poświęconego życiu i twórczości Witolda Gombrowicza. Na Sudole swoją siedzibę ma Muzeum Historyczno – Archeologiczne z Neolityczną Kopalnią Krzemienia „Krzemionki”.

Organizacje pozarządowe o charakterze kulturalnym

Na terenie Gminy funkcjonują Koła Gospodyń Wiejskich w Bodzechowie, Szewnie, Szwarszowicach, Sarnówku, Chmielowie, Magoniach i Jędrzejowicach. W Chmielowie funkcjonuje Stowarzyszenie „Kurhan” a w Szewnie Stowarzyszenie na Rzecz Ochrony Dziedzictwa Kulturowego Szewny im. ks. Marcina Popiela - Sulima. Ponadto na terenie gminy Bodzechów istnieją Ludowe Zespoły Sportowe w Szewnie, Szwarszowicach, Miłkowie, Gromadnicach, Bodzechowie i Chmielowie.

Zorganizowane grupy przedsięwzięć kulturalnych

Na terenie gminy istnieją dwa kluby 4H o charakterze ekologiczno – kulturalnym „Haliszka” w Chmielowie oraz „Jodełka” w Bodzechowie. Ponadto przy szkole w Bodzechowie istnieje zespół „Bławatki” a przy szkole w Szewnie „Szewnianeczki”.

Imprezy o charakterze kulturalnym

Na terenie gminy głównie w okresie letnim organizowanych jest szereg imprez plenerowych o charakterze kulturalnym. Podczas nich prezentowany jest dorobek kulturalny gminy. Oprócz zaproszonych wykonawców z zewnątrz swoje pieśni prezentują Koła Gospodyń Wiejskich. Sztandarową imprezą jest „Piknik Wielkanocny”, który odbywa się w sobotę przed niedzielą palmową. Oprócz występów artystycznych można wówczas podziwiać prace wykonane zarówno przez kobiety zrzeszone w KGW jak i przez młodzież uczącą się w poszczególnych szkołach. Podczas zajęć szkolnych nauczyciele dbają o to, aby tradycja i kultura naszego regionu nie zaginęła. O ochronę dóbr dziedzictwa i zabytków na terenie gminy dbają dwa stowarzyszenia działające na terenie gminy.

Na terenie gminy pielęgnuje się tradycje ludowe. Placówkami, które od najmłodszych lat oddziałują na społeczności lokalne są biblioteki i ich księgozbiory. Ważną rolę w wychowaniu i rozwoju nie tylko młodego pokolenia pełnią placówki biblioteczne. Biblioteki działające obecnie na terenie gminy posiadają księgozbiory, które dzięki wsparciu finansowemu władz samorządowych systematycznie powiększają i uaktualniają swoje zasoby. Biblioteki posiadają łącza internetowe. W ostatnim roku ze stanowisk komputerowych zlokalizowanych w placówkach bibliotecznych skorzystało 1732 osoby.

Biblioteki na obszarze gminy

Jednostka terytorialna	Liczba bibliotek	Księgozbiór	Czytelnicy w 2006	Liczba woluminów /100 mieszkańców	Liczba wypożyczeń
Bodzechów	2	41264	1266	301	32000

Innym, bardzo popularnym sposobem pielęgnowania kultury na obszarze gminy są Koła Gospodyń Wiejskich. Kultuwują tradycję ludową i uczą o niej młode pokolenia. Koła Gospodyń Wiejskich działają prężnie na naszym terenie organizując czas wolny kobietom na wsi, którego szczególnie dużo jest w okresie zimowym. W czasie spotkań Kół można się nauczyć pożytecznych czynności, które będą przydatne w domu, jak również można rozwijać swoje zainteresowania. Na bazie Kół powstały i funkcjonują zespoły śpiewacze kultuwujące lokalną tradycję i odnoszące sukcesy na przeglądach pieśni ludowych.

Życie kulturalne dla swojego rozwoju potrzebuje nie tylko organizacji kulturalnych i zaangażowanych w działalność ludzi, lecz miejsca gdzie ci ludzie mogliby się zbierać. Na terenie gminy takimi miejscami są świetlice i remizy strażackie. Miejsca te zapewniają niezbędne warunki, w których ludzie mogą się zbierać i rozwijać swoje zainteresowania.

Edukacja kulturalna dzieci i młodzieży, integracja środowisk lokalnych oraz promocja regionu realizowana jest poprzez organizowanie różnego rodzaju imprez o charakterze mniej lub bardziej masowym. Na terenie gminy Bodzechów najpopularniejszą imprezą tego typu jest Święto Plonów zwane inaczej dożynkami oraz odbywające się cyklicznie Święto Lasu i Miodu, Święto Pieczonego Ziemniaka oraz Jarmark Wielkanocny.

Cele:

- **kultywowanie tradycji ludowych**
- **podnoszenie rangi cyklicznych imprez kulturalnych na terenie gminy**
- **doposażenie placówek kulturalnych**
- **wspieranie działań organizacji pozarządowych o charakterze kulturalnym**

TURYSTYKA

Gmina stara się polepszyć swoją ofertę turystyczną. W ostatnich latach wydany został w cyklu Świętokrzyskie Atrakcje Turystyczne folder - „Gmina Bodzechów – Szlakiem Zabytków, Architektury, Techniki i Przyrody”. Ponadto klub 4H „Haliszka”, który działa przy szkole podstawowej w Chmielowie opracował ścieżkę turystyczną „Szlakiem przydrożnych kapliczek i krzyży”. Do projektu tego został wydany również folder. Ilość materiałów promujących gminę Bodzechów jest jednak wciąż niewystarczająca. W związku z tym w najbliższym okresie planowane jest wydanie folderów zachęcających do odwiedzenia naszej gminy. W ostatnich latach ośrodki telewizyjne z Kielc i Krakowa kręciły filmy o gminie Bodzechów. W związku z walorami przyrodniczymi gminy, licznymi obiektami zabytkowymi, znacznym procentem gleb wysokich klas

bonitacyjnych i brakiem przemysłu gmina planuje rozwijać się w kierunku turystyki i rekreacji, agroturystyki i rolnictwa ekologicznego.

Na terenie Gminy Bodzechów znajdują się następujące obiekty wpisane do rejestru zabytków:

- Bodzechów - pozostałości dworu (nr rej. 459 z dnia 15.04.1967 r.)
- Bodzechów - park podworski (nr rej. z dnia 15.04.1967 r.)
- Bodzechów - budynek stajni dworskiej (nr rej. 459 z dnia 15.04.1967 r.)
- Bodzechów - budynek obory dworskiej (nr rej. 459 z dnia 15.04.1967 r.)
- Mychów - kościół par. p.w. św. Barbary (nr rej. 472 z dnia 18.03.1957 r.)
- Szewna - kościół par. p.w. św. Mikołaja bpa (nr rej. 363 z dnia 06.03.1967 r.)
- Szewna - budynki wikariatów (nr rej. 363 z dnia 06.03.1967 r.)
- Szewna - kaplica św. Anny (nr rej. 363 z dnia 06.03.1967 r.)
- Szewna - dom służby kościelnej (nr rej. 363 z dnia 06.03.1967 r.)
- Szwarzowice - wiatrak holenderski (nr rej. 563 z dnia 27.08.1970 r.)

Bazę turystyczną na terenie gminy stanowią:

- Motel-restauracja PANORAMA w Jędrzejowie,
- Hotel LEŚNE KĄTY na Sudole,
- Pokoje gościnne - Pol Stanisław w Szewnie

W bieżącym roku gmina Bodzechów przystąpiła do projektu Leader+ i weszła w skład Lokalnej Grupy Działania „Krzemienny Krąg”. W jej skład wchodzi 9 gmin – z powiatu lipskiego – Chotcza, Lipsko i Solec n Wisłą; z powiatu opatowskiego – Sadowie i Tarłów oraz z powiatu ostrowieckiego oprócz gminy Bodzechów – Bałtów, Ćmielów i Kunów. Celem LGD „Krzemienny Krąg” jest pobudzenie aktywności środowisk lokalnych oraz rozbudowa infrastruktury turystycznej. Gminę Bodzechów przecinają trzy szlaki turystyczne – międzynarodowy „Bursztynowy Szlak”, „Szlak Żółwia i Dinozaura” oraz „Szlak Śladami Witolda Gombrowicza”. LGD „Krzemienny Krąg” planuje wspólne wydawanie folderów reklamujących region w tym gminę Bodzechów. Prawdziwą perłą, która przyciąga coraz większe rzesze turystów jest prehistoryczna kopalnia krzemienia „Krzemionki”. Zarządzeniem Prezydenta RP Lecha Wałęsy obiekt ten został uznany w 1994 roku za Pomnik Historii.

AGROTURYSTYKA

Sieć agroturystyki na terenie gminy Bodzechów jest dopiero w fazie rozwoju. Obecnie na terenie gminy funkcjonują zaledwie cztery gospodarstwa agroturystyczne:

- gospodarstwo agroturystyczne „Heba” Magonie 61
- gospodarstwo agroturystyczne „U Jakubków” Goździelin 119
- gospodarstwo agroturystyczne Sarnówek Duży 6
- gospodarstwo agroturystyczne „Pod lasem” Stara Dębowa Wola 23.

Aby zwiększyć ich ilość na terenie gminy w ostatnim czasie odbywały się szkolenia mające na celu przedstawienie możliwości założenia tego typu działalności. Na jej efekty z pewnością przyjdzie nam jeszcze trochę poczekać. Cieszyła jednak frekwencja na tych spotkaniach, pozwalająca mieć nadzieję, że oferta agroturystyczna na terenie gminy Bodzechów już wkrótce zostanie powiększona.

Cele:

- **promocja walorów turystycznych gminy**
- **poprawa bazy turystycznej**
- **dalsza współpraca w ramach LGD „Krzemienny Krąg”**
- **rozwój gospodarstw agroturystycznych**

BEZPIECZEŃSTWO

Gmina Bodzechów stale współpracuje ze służbami Policji oraz Straży Pożarnej. Rokrocznie w budżecie gminy przeznaczane są środki finansowe na doposażenie tych służb. Na terenie gminy funkcjonuje 7 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej (Miłków, Bodzechów, Jędrzejowice, Gromadzice, Świrna, Chmielów i Magonie). Są one stale dotowane z budżetu gminy. W 2004 roku utworzone zostało zgodnie z projektem rządowym Gminne Centrum Reagowania. Oprócz poprawy zaopatrzenia strażnic (agregaty prądotwórcze, pompy, drobny sprzęt strażacki, wymiany okien itp.)

dbamy również o stroje reprezentacyjne gminnych jednostek. W ostatnich latach zakupiono mundury oraz sztandar. W ostatnim czasie zakupiono również dwa wozy strażackie dla OSP Bodzechów i Jędrzejowice.

Stale poprawiana jest jakość dróg gminnych. W obecnej chwili niemal wszystkie drogi są utwardzone. Na bieżąco są również znakowane, w celu zapewnienia bezpieczeństwa na drogach.

Systematycznie zarówno Policja, jak i Straż Pożarna przeprowadza szkolenia dla dzieci i młodzieży mające na celu promowanie bezpiecznego zachowania. Do szkół zapraszani są przedstawiciele służb, którzy w przystępny sposób uczą jak zachować się w sytuacjach zagrożenia. Ponadto w razie potrzeby gmina Bodzechów udostępnia miejsce na Informatorze Samorządowym, który publikowany jest w lokalnych gazetach. Umieszczane są tu apele odnośnie nie wypalania traw, kontroli instalacji elektrycznej itp.

Cele:

- **współpraca ze służbami policyjnymi i strażackimi mająca na celu poprawę bezpieczeństwa mieszkańców gminy**
- **kontrola zabezpieczeń przeciwpowodziowych**
- **doposażenie jednostek OSP**

SPORT

W ostatnich latach baza sportowa na terenie gminy znacznie się polepszyła. W 2005 roku oddano do użytku pełnowymiarową halę sportową w Szewnie. Na terenie gminy w Bodzechowie zlokalizowany jest stadion sportowy, na którym odbywa się wiele spotkań piłkarskich ligi powiatowej i gminnej. W najbliższym czasie będzie on modernizowany. Ponadto przy szkołach zakładane są boiska piłkarskie. Dostęp do wszystkich wymienionych obiektów ma nie tylko młodzież szkolna, lecz również dorośli mieszkańcy. Wspólnie z PTTK na terenie gminy wyznaczono ścieżki rowerowe. W bieżącym roku planujemy ich powiększenie. Nakłady poniesione na inwestycje związane ze sportem zaowocowały w ostatnich latach powstaniem wielu Ludowych Zespołów Sportowych zrzeszonych przy gminnym LZS. W ostatnich latach największe sukcesy odnosiła drużyna LZS Szwarszowice, która w 2005 roku wywalczyła I miejsce w rozgrywkach o puchar „Świętokrzyskiego Zrzeszenia LZS”. W tym samym roku połączone siły LZS Szwarszowice i LZS Bodzechów zdobyły tytuł Mistrzów Województwa Świętokrzyskiego w piłce nożnej seniorów Zrzeszenia LZS. W 2004 roku LZS z gminy Bodzechów wywalczył IV miejsce w punktacji końcowej gmin w Wojewódzkich Zimowych Igrzyskach LZS rozegranych w Staszowie. Ponadto drużyny z terenu gminy Bodzechów odnoszą stałe sukcesy w rozgrywkach piłkarskich na szczeblu powiatowym zarówno w sezonie letnim, jak i zimowym (rozgrywki OLHPP w Ostrowcu Św.). W minionym, 2007 roku zespół LZS Szwarszowice wywalczył tytuł Mistrza Polski Ludowych Zespołów Sportowych w piłce halowej, tzw. futsalu. Oprócz dorosłych sukcesy odnosili również uczniowie szkół zlokalizowanych na terenie gminy. W 2003 roku awans do finału wojewódzkiego rozgrywek siatkówki chłopców wywalczyła drużyna gimnazjum w Bodzechowie. Dobre wyniki osiągają również uczniowie z innych szkół z terenu gminy. Najwięcej sukcesów odnotowujemy w siatkówce, tenisie stołowym i biegach przełajowych. Młodzi zawodnicy regularnie zdobywają również wysokie miejsca podczas Świętokrzyskich Igrzysk Młodzieży Szkolnej. Wysokie miejsca na szczeblu powiatu stają się już normą. Zespoły reprezentujące poszczególne szkoły regularnie biorą udział w zawodach od szczebla gminnego do wojewódzkiego. Raz w roku w czerwcu odbywają się Gminne Igrzyska Młodzieży Szkolnej. Jest to największa tego typu impreza obejmująca wszystkie placówki edukacyjne z terenu gminy. Ponadto gmina Bodzechów co roku bierze liczny udział w Sportowym Turnieju Miast i Gmin. Starania gminy Bodzechów mające na celu poprawienie bazy sportowej na jej terenie zostały docenione na szczeblu wojewódzkim. W ostatnich latach Urząd Gminy Bodzechów otrzymał Nagrodę Marszałka Województwa Świętokrzyskiego za szczególny wkład samorządu lokalnego w rozwój bazy sportowej województwa świętokrzyskiego.

Cele:

- **dalsza rozbudowa bazy sportowej (m.in. hala w Bodzechowie, boiska sportowe w miejscowościach gminy Bodzechów)**
- **wspieranie rozwoju zespołów sportowych**
- **podnoszenie kwalifikacji nauczycieli wychowania fizycznego i trenerów**

POMOC SPOŁECZNA

Na terenie gminy działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Zadaniem pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Głównym celem jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu np.:

- bezdomności
- bezrobocia
- niepełnosprawności
- długotrwałej lub ciężkiej choroby
- alkoholizmu lub narkomanii

Prawo do świadczeń pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, które spełniają kryterium dochodowe według ustawy o pomocy społecznej przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego powodu wymienionego powyżej.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- przyznaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
  - pracy socjalnej;
  - prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
  - analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej
  - realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Cele:

- **pomoc przy przezwyciężaniu trudności życiowych najbiedniejszym mieszkańcom gminy**

ROLNICTWO

W ramach tego kierunku wyodrębniono dwa typy działań. Są nimi: restrukturyzacja i modernizacja rolnictwa oraz wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich. Pierwszy z nich zakłada polaryzację gospodarstw rolnych na 3 grupy (gospodarstwa towarowe o powierzchni powyżej 5 ha, gospodarstwa dwu lub wielozawodowe o powierzchni 2-5 ha oraz gospodarstwa najmniejsze – socjalne) oraz dostosowanie skali i struktury produkcji do ich warunków i możliwości. W przypadku wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich główne działania będą skierowane na rozbudowę infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich, rozwój przedsiębiorczości oraz agroturystyki, stanowiącej dodatkowe źródło dochodu mieszkańców z terenów wiejskich. Na terenie gminy Bodzechów istnieją obszary zaliczone do terenach o niekorzystnych warunków gospodarowania (tzw. obszary ONW).

Na terenie gminy Bodzechów obszary ONW obejmują 7 sołectw – Nowa Dębowa Wola, Stara Dębowa Wola, Sarnówek Duży, Sarnówek Mały, Przyborów, Sudół i Wólka Bodzechowska.

W poszczególnych miejscowościach obszar objęty ONW przedstawia się następująco (dane w ha):

Nowa Dębowa Wola – 262,3

Stara Dębowa Wola – 149,9

Sarnówek Duży – 379,4

Sarnówek Mały – 68,2

Przyborów – 17,3

Sudół – 375,5

Wólka Bodzechowska – 75,1

W sumie daje to obszar 1327,7 ha objętego ONW. W stosunku do wszystkich gruntów na terenie gminy stanowi to 11%, a w stosunku do upraw rolnych ponad 18% areалу gruntów uprawnych ma niekorzystne warunki do prowadzenia działalności rolniczej. To dodatkowo wpływa na niskie dochody rolników i tym samym zmusza ich do szukania dodatkowych źródeł utrzymania.

Klasy gruntów ornych na obszarze gminy

Gmina	Klasy gruntów ornych (hektary)								
	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIz
Bodzechów	56,2 2	1176,65	2132,68	504,69	947,81	430,44	862,01	544,4 5	-

OCHRONA ŚRODOWISKA

Na terenie gminy występuje zarówno emisja punktowa, której źródłem są kotłownie komunalne, zakłady przemysłowe i indywidualne systemy centralnego ogrzewania jak również emisja niezorganizowana pochodząca głównie z transportu drogowego, wypalania łąk, miejscowych pożarów. Głównym źródłem emisji do atmosfery są poza działającymi na terenie pobliskiego Ostrowca Św. zakładami produkcyjnymi, indywidualne gospodarstwa domowe opalane najczęściej węglem i drewnem oraz pojazdy wyposażone w silniki spalinowe.

W szczególny sposób wpływ na część obszaru gminy ma Ostrowiec Świętokrzyski wraz z jego zakładami przemysłowymi. Na szczęście od wielu lat poziom emisji zanieczyszczeń z ostrowieckich zakładów, w szczególności z zakładów metalurgicznych, zmniejsza się.

Największym problemem gminy jest niewielki poziom skanalizowania. Prace nad tym trwają, lecz jest jeszcze wiele do zrobienia. Koszty położenia sieci kanalizacyjnej na terenach wiejskich są olbrzymie.

Inna kwestia dotyczy gospodarki odpadami. Dzięki Gminnemu Zakładowi Gospodarki Komunalnej skutecznie zajęto się tym tematem i problemów raczej obecnie nie ma. Wciąż wdrażany jest system segregacji śmieci, który działa coraz lepiej. Jedynym zagrożeniem, które niestety się pojawia, są tzw. „dzikie” wysypiska śmieci. Niestety niektórzy ludzie nie mają elementarnej wyobraźni i zachowują się tak, jakby po nich następne pokolenia miały już się nie pojawić.

Ochrona środowiska to również ochrona wód. Większość cieków wodnych jest w mniejszym lub większym stopniu zanieczyszczona. Największym problemem są nieszczelne, przydomowe szamba oraz środki ochrony roślin spływające z pól. Rozwiązanie problemu przydomowych szamb wymaga wielu lat pracy i dużych nakładów. Problem wynikający z używania środków ochrony roślin też staje się aktualnie coraz mniejszy, z uwagi na fakt, że środki te stają się coraz droższe i rolnicy używają ich w mniejszej ilości. Inny czynnik wpływający na zmniejszenie zużycia pestycydów to wzrastająca popularność rolnictwa ekologicznego. Rolnicy coraz bardziej przekonują się, że gospodarstwa ekologiczne są dochodowym przedsięwzięciem, gdyż wysoka jakość produkowanej żywności jest coraz bardziej ceniona niż ilość.

Cele:

- **polaryzacja gospodarstw rolnych**
- **realizacja programu Leader**
- **dostosowywanie skali i struktury produkcji rolniczej do zapotrzebowań**
- **„promocja” gospodarstw ekologicznych**

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Rozbudowa infrastruktury technicznej (ostatni ze wskazanych kierunków rozwoju) leży u podstaw wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich, a także poprawy cywilizacyjnych warunków życia mieszkańców gminy. Rozwój infrastruktury rozumiany jest jako rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, zapewnienie właściwego gospodarowania odpadami, poprawa systemu komunikacyjnego w gminie itp.

W sferze infrastruktury technicznej do najważniejszych kierunków rozwoju zaliczyć należy:

- budowa kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków,
- rozbudowa i modernizacja istniejącej sieci wodociągowej,
- dalsza rozbudowa sieci gazociągowej na terenie gminy,
- rozbudowa, modernizacja i remonty istniejącej sieci drogowej,
- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,
- gospodarka odpadami,
- przeciwdziałanie powodziom.

Określone zostały również główne kierunki polityki przestrzennej gminy. Kierunki te sformułowane zostały w oparciu o przeprowadzoną wszechstronną analizę uwarunkowań i dają podstawę do prowadzenia polityki przestrzennej gminy. Przedstawiają się one następująco:

- rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej;
- restrukturyzacja i modernizacja rolnictwa;
- rozwój turystyki (w tym agroturystyki) i rekreacji.

W wyniku tak założonych kierunków rozwoju, gmina Bodzechów staje się dogodnym miejscem do lokowania małych i średnich przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych. Staje się także atrakcyjna dla lokalizacji budownictwa mieszkaniowego, ponieważ zapewnia lepsze warunki niż Ostrowiec Św., gdzie gęstość zaludnienia jest zdecydowanie większa. Gmina Bodzechów jest także dobrym miejscem dla rekreacji i turystyki – rozbudowa letnich domków, rozwój bazy rekreacyjno-sportowej oraz obiektów i urządzeń dla turystyki masowej. Posiada również predyspozycje do prowadzenia intensywnej, towarowej gospodarki rolnej i przetwórstwa produktów rolnych, jako działalności uzupełniającej w stosunku do działalności pozarolniczej.

Podejmowane są działania na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców gminy poprzez: rozwój infrastruktury, tworzenia dogodnych warunków do podejmowania przez społeczność lokalną działalności gospodarczej oraz podnoszenia atrakcyjności turystycznej. W związku z charakterem rolniczym gminy kierunkiem polityki przestrzennej jest także zapewnienie rozwoju terenów rolniczych.

DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Gmina Bodzechów

Na terenie gminy funkcjonuje około 500 podmiotów gospodarczych. Przeważa sektor prywatny nad publicznym, jednakże w sektorze tym dominują małe firmy jedno lub kilkusobowe.

Najliczniejszą grupę podmiotów gospodarczych stanowią jednostki handlowe, usługowo – budowlane, transportowe, mechaniki pojazdowej, stolarsko-tapicerskie. Bliska odległość dużych targowisk (Ostrowiec, Opatów, Siemno) oraz dobre dojazdy do tych miejscowości sprzyjają rozwojowi handlu obwoźnego. Przy drodze krajowej Warszawa – Rzeszów, przebiegającej przez część gminy, powstały trzy placówki gastronomiczne posiadające własne parkingi samochodowe.

Do największych zakładów produkcyjnych należą:

- PPH „OLDKRAM” Zakład Pracy Chronionej – powstało na bazie zlikwidowanej „Papierni” w Bodzechowie. Jest to największy zakład na terenie gminy.

- TBM SNACKS w Szewnie – zakład produkcyjny artykułów spożywczych
- „Bracia Kasprzak” S.C. w Sudole – kombinat szklarniowy, który na powierzchni 6 ha zajmuje się produkcją warzyw i owoców pod szkłem.
- PPHU „BROLAM” Sp. z o.o. z Bodzechowie.
- Indywidualne Gospodarstwo Rolne w Bodzechowie – powstało na bazie byłego PGR o powierzchni 230 ha.
- JANDAR – fabryka mebli w Denkówku
- IZOTERM – firma zajmująca się produkcją styropianu w Goździelinie

Omawiając powyższą działalność należy stwierdzić, że:

- rozmieszczenie podmiotów gospodarczych na terenie gminy jest stosunkowo równomierne ale ponad 45% wszystkich podmiotów skupionych jest w trzech wsiach: Szewna, Bodzechów, Miłków,
- sąsiedztwo Gminy Bodzechów z 75 – tysięcznym miastem stwarza warunki do powstania na jej terenie hurtowni, magazynów, składów i zaplecza różnych firm działających w mieście,

dobrze rozwinięta sieć drogowa sprzyja rozwojowi różnorodnej działalności handlowej i transportowej.

Z badania benchmarkingowego wykonanego dla gminy przy okazji udziału w konkursie „Gmina Fair Play” wykrystalizowały się poniższe wnioski.

Audytorzy badający gminę Bodzechów ocenili słabe i mocne strony lokalizacji inwestycji na naszym terenie. Do silnych zaliczyli:

- Współpracę przy modernizacji dróg powiatowych,
- Pozytywne nastawienie mieszkańców gminy do inwestorów, duża życzliwość ludzi,
- Bliskość dużego miasta zapewniającego infrastrukturę kulturalno-oświatową,
- Umiejętność pozyskiwania środków zewnętrznych na inwestycje,
- Operatywność władz lokalnych,
- Duża dbałość o szkolnictwo i wyposażenie szkół,
- Drugi język w szkołach podstawowych od zerówki i w gimnazjach,
- Dużo programów edukacyjno-kulturalnych realizowanych przez szkoły, szkolnictwo zawodowe,
- Spora ilość imprez kulturalno-oświatowych w gminie,
- Znakomita kadra obsługująca sprawy inwestycyjne w gminie,
- Działania medialne Gminy, udział w szeregu konkursów,
- Dobra współpraca z sąsiednimi gminami oraz gminami partnerskimi,
- Pozytywne saldo migracji,
- Pozytywny odbiór gminy przez inwestorów.

Z kolei za słabe strony uznano:

- Dużą rozległość gminy – kosztowność inwestycji
- Niewystarczającą infrastrukturę kanalizacyjną,
- Bezrobocie związane z ilością młodzieży,
- Brak spotkań z lokalnym biznesem i konsultacji w tym zakresie
- Brak aktualnych planów zagospodarowania przestrzennego,
- Brak dostępnej fachowej siły roboczej.

Audytorzy zasugerowali, aby:

- Wprowadzić regularne spotkania kierownictwa gminy z przedstawicielami lokalnego biznesu,
- Przygotować konkretne oferty inwestycyjne dotyczące terenów gminnych
- Rozważyć możliwość zakupu gruntów od Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa celem uzbrojenia terenów i przygotowania ofert dla potencjalnych inwestorów
- Przygotować i udostępniać bazę terenów inwestycyjnych będących własnością osób prywatnych, przeznaczonych pod inwestycje

- Zrealizować niezbędne inwestycje w zakresie sieci wodno-kanalizacyjnej
- Przygotować plany zagospodarowania przestrzennego dla terenów inwestycyjnych
- Zbudować profesjonalną witrynę internetową uwzględniającą ofertę gospodarczą gminy – przynajmniej w 2 językach obcych.

Cele:

- **rozbudowa kanalizacji sanitarnej**
- **realizacja programu gospodarki odpadami**
- **poprawianie infrastruktury technicznej gminy**
- **stałe zwiększanie oferty inwestycyjnej dla potencjalnych inwestorów zewnętrznych**
- **przygotowanie planów zagospodarowania przestrzennego**

3.4. PODSUMOWANIE

Główne cele kierunkowe zostały wzmocnione celami pośrednimi, które mają istotny wpływ na osiągnięcie celów bezpośrednich. Są nimi: ochrona środowiska naturalnego oraz rozwój infrastruktury społecznej.

W sferze społecznej do najważniejszych kierunków rozwoju zaliczyć należy:

- opracowanie programu aktywizacji i pobudzania przedsiębiorczości mieszkańców gminy, który obejmował będzie problematykę związaną z tworzeniem organizacji społecznych i gospodarczych, zakładaniem własnych przedsiębiorstw, organizacją turystyki i agroturystyki, zdobywaniem nowych zawodów.
- Utworzenie banku informacji o możliwościach, zasadach i źródłach wspierania przedsięwzięć inwestycyjnych
- Promocja gminy na zewnątrz
- Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi
- Zapewnienie w sferze edukacji i kultury dzieciom i młodzieży lepszych warunków dostępności do szkół wszystkich szczebli oraz kształcenie na coraz wyższym poziomie poprzez: dostosowywanie sieci szkół podstawowych i gimnazjów do ilości dzieci w poszczególnych wsiach, uwzględniając możliwości finansowe gminy; budowę, modernizację i remonty placówek oświatowych; doposażenie szkół w niezbędne pomoce naukowe i sprzęt komputerowy; podnoszenie kwalifikacji nauczycieli.
- W zakresie rozwoju kultury należy wspierać rozwój ludowych zespołów artystycznych oraz przeprowadzić remonty bibliotek w Bodzechowie, Szewnie, Sarnówku i Jędrzejowicach oraz systematycznie wzbogacać ich księgozbiór.
- Dbanie o ochronę dziedzictwa narodowego, co w znacznym stopniu podniesie wartość turystyczną regionu.
- Rozwój usług turystycznych i agroturystycznych
- Rozwój hurtowni i składów magazynowych co ze względu na bliskość miasta może mieć wpływ na pobudzenie lokalnej przedsiębiorczości.
- W zakresie rozwoju turystyki, sportu i rekreacji planowane jest utworzenie boisk sportowych w większości sołectw, modernizacja stadionu w Bodzechowie, budowa hali sportowej w Bodzechowie, utworzenie bazy rekreacyjno – turystycznej oraz kompleksu boisk sportowych w Szewnie.
- W celu poprawieniu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia mieszkańców należy: doposażyć Ochotnicze Straże Pożarne w sprzęt gaśniczy i przeciwpożarowy, upowszechnić instytucję lekarza rodzinnego i pielęgniarki rodzinnej, przeprowadzić remonty ośrodków zdrowia i zakupić do nich nowoczesny sprzęt medyczny.

W sferze rolniczej do najważniejszych kierunków rozwoju zaliczyć należy:

- restrukturyzację i modernizację rolnictwa
- Zmiany struktury obszarowej poprzez zmniejszenie liczby gospodarstw i tworzenie dużych specjalizujących się w określonej produkcji.
- wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich
- Rozbudowa infrastruktury technicznej wsi: budowa, modernizacja i remonty dróg oraz ciągów pieszych; budowa i modernizacja sieci wodociągowej; budowa kanalizacji i oczyszczalni ścieków
- Rozwój przedsiębiorczości
- Rozwój agroturystyki

Z powyższego opracowania wyprowadzono następujące wnioski:

1. Gmina Bodzechów oferuje znaczące korzyści ekonomiczne inwestorom zagranicznym, którzy zdecydują się ulokować swoją działalność gospodarczą na terenie gminy oraz posiadają możliwość zbywania produktów lub usług na rynku międzynarodowym. Dotyczy to różnych dziedzin gospodarki ale także niemal wszystkich szczegółowych branż przemysłu. Korzyści te sięgają przeciętnie około 40 eurocentów na każde euro wytwarzanego produktu w produkcji, a w skrajnych przypadkach nawet ponad 60 eurocentów. Wartości te są porównywalne do oferowanych korzyści przez takie kraje jak Słowacja, Czechy i Węgry.

2. Na podstawie analizy danych rzeczywistych, można stwierdzić, że kluczową rolę w kompleksowym wskaźniku odgrywa różnica w kosztach pracy oraz wysoki udział kosztów pracy w produkcji w kraju pochodzenia kapitału. Podatki odgrywają stosunkowo mniejszą rolę, choć są one istotne, gdy stawka TSR_2 (polski CIT =19%) jest niska. Nie trzeba jednak jeszcze bardziej obniżyć tego wskaźnika.

3. Pomimo obniżenia stawek podatku od osób prawnych CIT w kilku krajach UE nie wpłynęło to w istotnym stopniu na kształtowanie się wskaźnika korzyści z realizacji w Polsce inwestycji zagranicznych. Korzyści te obniżyły się tylko w stosunku do tych krajów – dostawców kapitału, które były w stanie silnie zredukować udział kosztów pracy w produkcji u siebie. Obniżki podatków nie były w tym względzie silnym bodźcem. Można uważać, że proces obniżek podatków w krajach UE powoli dobiega końca i, że manewrowanie podatkami słabnie jako bodziec do przenoszenia lub zatrzymania produkcji w danym kraju. Zasadniczymi czynnikami są twarde korzyści mierzone udziałem kosztów pracy w produkcji oraz duże różnice w kosztach pracy.

4. Obserwuje się brak istotnych różnic przy przenoszeniu nierentownej i rentownej produkcji z krajów o wysokich kosztach pracy i wysokich stawkach CIT do krajów o ograniczonych kosztach pracy i niskich stawkach CIT. Wszystkie przeniesienia produkcji są bardzo rentowne. Logika przenoszenia produkcji w przypadku, gdy różnice istnieją jedynie w opodatkowaniu, jest ograniczona, gdy brak różnic w kosztach pracy. Z drugiej strony, całkowicie uzasadnione jest przenoszenie nierentownej produkcji do kraju UE o niskich kosztach pracy, nawet gdy różnica w stawkach podatkowych nie jest duża (pod warunkiem, że są one niskie). Dzięki temu można zachować miejsca pracy w nierentownych przedsiębiorstwach, co pozwala na zmniejszenie utraty miejsc pracy, wzrost retencji miejsc pracy w kraju o wysokich kosztach pracy oraz uzyskać wzrost liczby ich tworzenia w kraju docelowym inwestycji.

5. Ważnym czynnikiem jest udział pracy w kosztach produkcji. Przeniesienie produkcji z Danii i Niemiec jest niezwykle rentowne z uwagi na wysoki udział pracy w wartości dodanej brutto z produkcji, który osiągnął 0,66-0,73 w roku 2005. Z drugiej strony przeniesienie produkcji z Włoch (z udziałem 0,48) i Finlandii (z udziałem 0,55) nie zapewnia aż tak wysokich korzyści, jak w przypadku Niemiec i Danii. Warto zwrócić uwagę, że udział kosztów pracy we Francji wzrósł na przestrzeni lat 2002-2005 z 0,59 do 0,65. Może to znacząco zwiększyć atrakcyjność przenoszenia produkcji z Francji wraz z liberalizacją jej gospodarki. Co prawda na razie przeciwdziała temu duży stopień upaństwowienia gospodarki, ale kontynuacja trendu zwiększania się kosztów pracy w produkcji zagraża opłacalności biznesu i sensowności produkcji w tym kraju.

6. Powyższe uwagi mają pełne zastosowanie do produkcji przemysłowej zbywalnej na rynkach międzynarodowych oraz tych z pozostałych analizowanych rodzajów biznesu, których usługi dają się sprzedać za ceny międzynarodowe.

7. W obrębie przemysłu wszystkie analizowane branże szczegółowe zapewniają wysoką opłacalność inwestycji zagranicznych, ze szczególnym podkreśleniem przemysłu maszynowego, produkcji maszyn i urządzeń, produkcji środków transportowych oraz budownictwa. Warto podkreślić dużą opłacalność lokalizacji w Polsce produkcji tekstylnej i skórzanej zwłaszcza wyrobów markowych.

W związku z brakiem większych terenów inwestycyjnych będących w zasobach gminnych należy przeanalizować możliwość zakupu gruntów na rzecz gminy Bodzechów od osób prywatnych. Pozyskane tereny mogłyby zostać przeznaczone na lokalizację zewnętrznych inwestycji.

4. REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW

Biorąc pod uwagę przedstawione powyżej informacje, można traktować gminę Bodzechów jako gminę podmiejską w stosunku do Ostrowca Św. Ze względu natomiast na jakość gleb – gmina ma charakter rolniczy. Ów podmiejsko – rolniczy charakter gminy stwarza dla jej mieszkańców doskonale możliwości rozwoju zarówno w sferze rolniczej, jak i w sferze turystyki. Gmina może stanowić doskonale miejsce na letnie wyjazdy poza miasto, gdyż należy do gmin posiadających wyjątkowe walory turystyczno – krajoznawcze. Tak malownicze położenie miejscowości gminy Bodzechów, nieskażone lasy, bogate w wiele gatunków zwierząt łownych oraz czyste powietrze stanowią doskonale warunki do rozwoju turystyki (w tym agroturystyki), a tym samym kilkukrotnego zwiększenia liczby turystów (w tym zagranicznych) odwiedzających nasz malowniczy rejon.

Obok niskiego poziomu przedsiębiorczości oraz kwalifikacji zawodowych mieszkańców gminy ograniczenie możliwości rozwojowych wynika także z niezadowalającego poziomu wyposażenia infrastrukturalnego w zakresie podstawowej infrastruktury technicznej.

Niepokojącym zjawiskiem jest znaczna stopa bezrobocia, niski poziom wykształcenia oraz niska mobilność zawodowa społeczności lokalnej oraz niska kreatywność w zakresie poszukiwania pozarolniczych źródeł utrzymania.

Brak niektórej podstawowej infrastruktury technicznej (takiej jak np. kanalizacja sanitarna, czy też dobrej jakości drogi), niski poziom przedsiębiorczości w połączeniu z ograniczonymi środkami budżetu gminy tworzą barierę dla zwiększenia poziomu inwestycji lokalnych oraz zewnętrznych a tym samym, ograniczają możliwości dywersyfikacji źródeł zatrudnienia i podniesienia poziomu cywilizacyjnego mieszkańców gminy Bodzechów.

Koncepcje dotyczące budowy kanalizacji sanitarnej jak i inne planowane na terenie gminy inwestycje znajdują swoje odzwierciedlenie w dokumentach gminy. Gmina jest dobrze przygotowana do podjęcia takich działań, jak również o poważnie podchodzi do tak ważnego społecznie projektu, jakim jest chociażby kanalizacja sanitarna gminy.

Priorytetowym celem gminy na najbliższe lata jest kontynuowanie budowy kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Bodzechów. Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej poprzez wybudowanie kanalizacji sanitarnej pozwoli rozwiązać wiele problemów oraz przyczyni się do:

- Poprawy warunków życia ludności – poprawa standardu życia
- Zniesienia zagrożenia sanitarno – epidemiologicznego
- Aktywizacji rozwoju gospodarczego terenów objętych programem – co może pozytywnie wpłynąć na zmniejszenie poziomu bezrobocia w regionie
- Coraz większego wykorzystania doskonałych warunków do rozwoju turystyki
- Osiągnięcia zamierzonego efektu ekologicznego w zakresie ochrony środowiska:

- ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, w szczególności:
  - ochrony wód rzeki Kamiennej; ochrony ujęć wody pitnej dla mieszkańców gminy oraz likwidacji źródeł zanieczyszczeń pochodzących z nieszczelnych zbiorników na ścieki; ochrony obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, które leżą na terenie inwestycji, bądź w jej najbliższym sąsiedztwie.

Projekt ten przyczyni się do osiągnięcia na terenie gminy standardów oraz norm europejskich w danym sektorze ochrony środowiska (ochrona wód) określonych w aktach prawnych Unii Europejskiej.

Infrastruktura sanitarna, która powstanie w wyniku realizacji inwestycji będzie pełnić dwie podstawowe funkcje, to znaczy:

- ochronną w stosunku do zdrowia mieszkańców i środowiska naturalnego
- aktywizującą rozwój gospodarczy terenów gminy

Głównymi celami projektu jest aktywizacja społeczna i gospodarcza obszarów gminy Bodzechów oraz osiągnięcie zamierzonego efektu ekologicznego.

Do celów cząstkowych projektu zaliczyć można:

- poprawę jakości środowiska (pozytywny wpływ na wody powierzchniowe oraz na wody podziemne)
- zwiększenie atrakcyjności obszarów gminy Bodzechów zarówno dla inwestorów lokalnych jak i zewnętrznych
- zwiększenie możliwości zatrudnienia i ochrony zdrowia dla społeczności lokalnej, poprzez poprawę infrastruktury.

Po zrealizowaniu inwestycji sieć kanalizacyjna zarządzana będzie przez operatora mającego doświadczenie w zarządzaniu tego typu infrastrukturą techniczną. W jednostce tej zostaną dodatkowo zatrudnieni nowi pracownicy w celu zapewnienia ciągłego nadzoru nad infrastrukturą. Zapewni to szybką reakcję w razie jakiegokolwiek awarii, co z kolei pozwoli eliminować błyskawicznie wszelkie usterki. Dalsze prowadzenie, jak i finansowanie kanalizacji sanitarnej należeć będzie do podmiotu eksploatacyjnego.

W kolejnych latach planowane są następujące inwestycje:

Nazwa planowanego działania	Zgodność z planem zagosp. przestrzennego	Etapy działania + czas realizacji	Oczekiwane rezultaty	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Nakłady do poniesienia

<p>1. Budowa systemu kanalizacji sanitarnej w miejscowości Szewna a w dalszej kolejności w kolejnych sołectwach</p>	<p>zgodne</p>	<p>2008-2013</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Poprawa warunków życia ludności – poprawa standardu życia - Zniesienie zagrożenia sanitarno – epidemiologicznego - Aktywizacja rozwoju gospodarczego terenów objętych programem – co może pozytywnie wpłynąć na zmniejszenie poziomu bezrobocia w regionie - Coraz większe wykorzystanie doskonałych warunków do rozwoju turystyki - Osiągnięcie zamierzonego efektu ekologicznego w zakresie ochrony środowiska: ochrony wód powierzchniowych i podziemnych 	<p>Gmina Bodzechów</p> <p>Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej</p>	
<p>2. Budowa gazociągu w miejscowości Szyby</p>	<p>Zgodne</p>		<p>- poprawa standardu życia mieszkańców</p>		
<p>3. Redukcja negatywnego oddziaływania odpadów komunalnych na środowisko (oczyszczanie rzek z odpadów stałych i bieżące utrzymanie ich w czystości).</p>	<p>Zgodne</p>		<p>- poprawa stanu środowiska naturalnego</p>		

4. Zmniejszenie emisji gazów i odpadów stałych poprzez: wymianę kotłów płomienicowych na kocioł ogrzewany gazem w budynkach szkół podstawowych i gimnazjach	Zgodne		<ul style="list-style-type: none"> - poprawa stanu środowiska naturalnego - uzyskanie oczekiwanych osiągnięć ekologicznych 		
5. Modernizacja istniejącej sieci wodociągowej	Zgodne		<ul style="list-style-type: none"> - poprawa jakości wody - poprawa standardu życia mieszkańców 		
6. Modernizacja dróg na terenie gminy	Zgodne		<ul style="list-style-type: none"> - poprawa infrastruktury drogowej - lepsze połączenia komunikacyjne na terenie gminy 		
7. Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, wykonanie ciągów dla pieszych na drogach powiatowych	Zgodne		<ul style="list-style-type: none"> - poprawa bezpieczeństwa mieszkańców 		

<p>8. Poprawa warunków bezpieczeństwa mieszkańców ; budowa zbiorników przeciwpożarowych w miejscowościach : Magonie, Sarnówek Duży, Sudół i Kosowice i budowa zbiorników małej retencji w miejscowościach: Bodzechów, Broniszowice, Chmielów i Gromadzice</p>	<p>Zgodne</p>		<p>- poprawa bezpieczeństwa zdrowia i życia mieszkańców</p>		
<p>9. Współdziałanie w rozbudowie regionalnego wysypiska śmieci w Janiku.</p>	<p>Zgodne</p>		<p>- poprawa stanu środowiska naturalnego</p>		
<p>10. Minimalizacja ilości odpadów stałych i zmniejszenie zanieczyszczeń powietrza poprzez budowę gazociągu w miejscowościach: Gromadzice, Mirkowice, Szwarzowice, Kosowice, Broniszowice, Mychów, Mychów Kolonia, Dębowa Wola Stara, Dębowa Wola Nowa, Sarnówek Duży, Sarnówek Mały, Sudół, Magonie, Przyborów, Wólka Bodzechowska</p>	<p>Zgodne</p>		<ul style="list-style-type: none"> - poprawa standardu życia mieszkańców w - uzyskanie określonych celów ekologicznych 		

11. Zmniejszenie poboru energii elektrycznej poprzez wymianę instalacji elektrycznych i przebudowa na oświetlenie energooszczędne w Szkołach w : Szewnie, Bodzechowie, Miłkowie, Chmielowie i Sarnówku.	Zgodne				
---	--------	--	--	--	--

5. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Teren gminy Bodzechów po wykonaniu planowanych inwestycji stanie się bardziej atrakcyjny zarówno dla mieszkańców jak i dla potencjalnych inwestorów. Powierzchnia terenów inwestycyjnych, które staną się dostępne w wyniku budowy i modernizacji dróg jak i planowanego uzbrojenia terenu znacznie się zwiększy. Według założeń gmina Bodzechów powinna być wkrótce w pełni zwodociągowana. Nikły jak na razie procent ludzi korzystających z kanalizacji sanitarnej powinien ulec zwiększeniu. Brak kanalizacji oraz słaba jakość dróg zniechęca potencjalnych inwestorów do wybudowania swoich firm na terenie gminy Bodzechów. Zakłada się, że po zrealizowaniu planowanych inwestycji powstanie kilka nowych przedsiębiorstw, które zapewnią również miejsca pracy dla mieszkańców gminy. Efektem tego byłby spadek bezrobocia na terenie gminy Bodzechów.

Planowane inwestycje mają również na celu poprawę warunków ekologicznych na terenie gminy Bodzechów. Dzięki temu zostanie rozwiązany problem przydomowych szamb, które często są źródłem niekontrolowanego zanieczyszczenia środowiska. Ścieki kanalizacyjne mają być odprowadzane do miejskiej oczyszczalni ścieków w Ostrowcu Św., która na dzień dzisiejszy nie w pełni wykorzystuje swoje możliwości. Budowa i modernizacja dróg jak i budowa sieci kanalizacyjnej znacznie wpłynę na poprawę warunków bytowych mieszkańców. Podobne efekty ma przynieść dalsza rozbudowa sieci gazociągowej na terenie gminy Bodzechów.

Segregacja odpadów, zmniejszenie emisji gazów, likwidacja dzikich wysypisk i inne działania mające na celu ochronę środowiska poprawią jego stan na obszarze gminy. Potrzebna jest do tego odpowiednia edukacja ekologiczna mieszkańców, zwłaszcza jeżeli chodzi o selektywną zbiórkę odpadów i recykling.

Rozwój gospodarstw agroturystycznych może rozwinąć rozwój obszarów wiejskich. Rolnicy mogą poprzez agroturystykę promować swoje wyroby i prowadzić działalność pozarolniczą. Do tego potrzebna jest jednak odpowiednia promocja gminy jako i rozbudowa bazy rekreacyjno – wypoczynkowej, która mogłaby przyciągnąć potencjalnych turystów. Należy zwrócić uwagę na dużą ilość zabytków znajdujących się na terenie gminy Bodzechów. Niestety większość z nich nie jest konserwowana i odpowiednio chroniona.

Niezwykle istotną kwestią jest zmniejszenie degradacji środowiska poprzez zanieczyszczenie lokalnych wód powierzchniowych i podziemnych w wyniku niekontrolowanych wycieków z przydomowych szamb. Wysokie koszty opłat za odprowadzanie ścieków wozami asenizacyjnymi przez prywatne firmy obsługujące teren gminy powodują, że większość ścieków, która powinna trafić do oczyszczalni ścieków dostaje się bezpośrednio do środowiska. Szacuje się, że około 10 % ścieków z przydomowych szamb jest dostarczana za pośrednictwem wozów asenizacyjnych do oczyszczalni

ścieków. W wyniku realizacji inwestycji związanych z budową kanalizacji koszty odprowadzania ścieków spadłyby 5 – krotnie. Brak kanalizacji jest ponadto głównym czynnikiem obniżającym atrakcyjność inwestycyjną terenów przeznaczonych pod rozwój przemysłu. Brak kompleksowej infrastruktury sprawia, że potencjalni inwestorzy będą szukać atrakcyjniejszych miejsc do lokowania swoich przedsiębiorstw. Niewykorzystane wolne tereny inwestycyjne będą stanowiły koszt dla budżetu gminy. Ponadto brak napływu inwestycji do gminy będzie powodował powiększenie się liczby osób pozostających bez pracy oraz stopniowe ubożenie lokalnych mieszkańców. Przewiduje się, że budowa kanalizacji spowoduje wzrost zainteresowania przedsiębiorców tworzeniem nowych przedsięwzięć gospodarczych na tym terenie oraz tworzeniem dodatkowych miejsc pracy.

6. PLAN FINANSOWY NA LATA 2007 – 2013 (załącznik nr 2)

7. SYSTEM WDRAŻANIA

Realizacja planu będzie przebiegała zgodnie z obowiązującymi regułami, normami i przepisami:

- prawno - administracyjnymi,
- ekonomicznymi i rynkowymi,
- finansowymi,
- z zakresu organizacji zarządzania i marketingu,
- informacyjno - edukacyjnymi.

System realizacji planu jest jednym z najważniejszych jej elementów, gdyż nieefektywne jego wdrażanie może doprowadzić do tego, że plan rozwoju lokalnego będzie "dokumentem martwym".

System zarządzania realizacją planu składa się z:

- tworzenia i doskonalenia instrumentów realizacji planu,
- monitorowania,
- aktualizacji planu.

System zarządzania realizacją planu można wspomóc poprzez audit zewnętrzny, co daje większą skuteczność realizacji celów i zadań.

Przyjmuje się następujące formy instytucjonalne zapewniające odpowiedni program wdrażania i monitoringu planu rozwoju lokalnego gminy Bodzechów:

- nadzór nad sprawną realizacją planu będzie sprawował Wójt Gminy Bodzechów
- społeczny nadzór nad wdrażaniem planu będzie sprawować Rada Gminy Bodzechów
- Wójt Gminy Bodzechów raz w roku zdawać będzie Radzie Gminy sprawozdanie z postępów w realizacji planu
- koordynacją działań na rzecz realizacji strategii zajmować się będzie Referat Techniczno – Inwestycyjny Urzędu Gminy Bodzechów
- przed opracowaniem budżetu na rok następny odbędzie się spotkanie zespołu opracowującego plan w celu przeanalizowania postępów w jego realizacji i dokonanie niezbędnych poprawek wynikających ze zmian następujących w otoczeniu.

Wymienione organy powinny sprawować opiekę nad tym by zapisy planu były uwzględniane w innych dokumentach strategicznych gminy

8. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY SPOŁECZNEJ

I KOMUNIKACJI

Ważnym elementem w realizacji założeń planu rozwoju lokalnego gminy Bodzechów będzie właściwy monitoring. Umożliwi on stwierdzenie, czy plan jest prawidłowo realizowany a także pozwoli ocenić, czy założenia, na których oparto plan nie uległy zmianie. Monitoring będzie obejmował następujące zagadnienia:

- stopień zaawansowania realizowanych inwestycji,
- ilość oddanych nowych inwestycji w gminie,
- wpływ nowych inwestycji na wzrost poziomu życia mieszkańców.

W celu właściwej koordynacji wyznaczonych zadań, zgodnie z założeniami priorytetowymi oraz harmonogramem ich realizacji Wójt Gminy powołuje Komisję ds. realizacji planu rozwoju lokalnego gminy Bodzechów. Rada Gminy na wniosek Wójta będzie miała prawo wnieść poprawki do obowiązującego planu po zatwierdzeniu ich na sesji Rady Gminy.